

Sygn. akt VI Ka 352/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Mazurek (spr.)

Sędziowie: SO Zenon Stankiewicz

SR del. Włodzimierz Szyszkowski

protokolant: p.o. protokolant sądowy Marta Piotrowska

przy udziale prokuratora Mariusza Ejflera

po rozpoznaniu dnia 22 lipca 2015 r. w W.

sprawy

J. M. s. H. i K. ur. (...) w R.

oskarżonego o przestępstwo z art. 226 § 1 kk

K. M. c. S. i H. ur. (...) w R.

oskarżonej o przestępstwo z art. 226 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie

z dnia 7 stycznia 2015 r. sygn. akt II K 614/14

zaskarżony wyrok uchyla i przyjmując, że oskarżeni J. M. oraz K. M. w dniu 17 marca 2014 roku w miejscowości G. powiat (...) województwo (...) znieważyli A. M. (1) poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznanych za obelżywe, co wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 216 § 1 kk i na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk postępowanie karne przeciwko nim warunkowo umarza na okres 1 (jednego) roku próby; zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa po 100 zł tytułem opłaty za obie instancje oraz pozostałe koszty sądowe za postępowanie w sprawie w częściach równych.

Sygn. akt VI Ka 352/15

UZASADNIENIE

J. M. został oskarżony o to, że w dniu 17 marca 2014 roku podczas wykonywania prac porządkowych na drodze publicznej w miejscowości G., pow. (...), woj. (...) znieważył funkcjonariusza publicznego - Sołtysa wsi G. A. M. (1), poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznawanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.

K. M. została oskarżona o to, że: w dniu 17 marca 2014 roku podczas wykonywania prac porządkowych na drodze publicznej w miejscowości G., pow. (...), woj. (...) znieważyla funkcjonariusza publicznego - Sołtysa wsi G. A. M. (1),

poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznawanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Wołominie wyrokiem z dnia 7 stycznia 2015r. w sprawie o sygn. akt II K 614/14 oskarżonego J. M. w ramach zarzuconego mu czynu uznał za winnego, tego że w dniu 17 marca 2014 roku podczas wykonywania prac porządkowych na drodze publicznej w miejscowości G., pow. (...), woj. (...) znieważył korzystającego z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym sołtysa wsi G. A. M. (1), poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznawanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych i za to na podstawie art. 226 § 1 k.k. skazał go na karę 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokości jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych. Oskarżoną K. M. w ramach zarzuconego jej czynu uznał za winną, tego że w dniu 17 marca 2014 roku podczas wykonywania prac porządkowych na drodze publicznej w miejscowości G., pow. (...), woj. (...) znieważyla korzystającego z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym sołtysa wsi G. A. M. (1), poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznawanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych i za to na podstawie art. 226 § 1 k.k. skazał ją na karę 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokości jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych. Na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwotach po 110 (sto dziesięć) złotych, w tym opłaty po 50 (pięćdziesiąt) złotych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca obu oskarżonych- w całości na ich korzyść. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. na podstawie art. 427 § 2 w zw. z 438 pkt 1 k.p.k. obrazę przepisu art. 226 § 1 kk poprzez błędne przyjęcie, że „znieważenie osoby korzystającej z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym” jest równoznaczne ze „znieważeniem funkcjonariusza publicznego” i wypełnia znamiona tego przestępstwa, podczas gdy znamiona tego przestępstwa wypełnia wyłącznie znieważenie funkcjonariusza publicznego czyli osoby, której taki status został przyznany przez art. 115 § 13 kodeksu karnego;

2. na podstawie art. 427 § 2 w zw. z 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił obrazę przepisów postępowania w postaci art. 4, 2 § 2 i 7 k.p.k. polegające na dokonaniu dowolnej oceny dowodów, a mianowicie: z zeznań świadków A. W., S. Z., A. P., A. N. i A. M. sprowadzających się do uznania, że A. W. i S. Z. przebywali na miejscu zdarzenia i że byli bezpośrednimi świadkami zdarzenia, oraz uznania zeznań A. W. za wiarygodne, a S. Z. częściowo za wiarygodne; z zeznań świadków A. W., S. Z., i A. M. sprowadzających się do uznania, że oskarżeni skierowali w stosunku do A. M. słowa obelżywe; z zeznań świadków A. W., S. Z., A. M. i A. N. sprowadzających się do uznania, że zdarzenie miało miejsce na poboczu drogi, podczas gdy wydarzył się na wjeździe do posesji oskarżonych oraz uznania, że A. M. znalazł się na wjeździe do posesji oskarżonych podczas i w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych sołtysa, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych;

3. na podstawie art. 427 § 2 w zw. z 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił obrazę przepisów postępowania w postaci art. 4, 2 § 2 i 7 k.p.k. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę wyjaśnień oskarżonych, polegającą na pominięciu okoliczności korzystnych dla oskarżonych potwierdzonych zeznaniami innych świadków, oraz dokonaniu oceny dowodów na niekorzyść oskarżonych nawet tych świadczących o okolicznościach korzystnych dla oskarżonych, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k., art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. obrońca wniósł o zmianę wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonych J. M. i K. M. od pełnienia zarzucanych czynów. W związku z uprzedzeniem przez sąd w toku rozprawy odwoławczej o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej na art. 216 § 1 k.k. obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania z powodu przedawnienia albowiem prokurator objął ściąganiem czyn z oskarżenia prywatnego po upływie roku od jego popełnienia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynów oskarżonych lub o warunkowe umorzenie postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonych zasługuje na uwzględnienie jedynie w części, w jakiej przyczyniła się do uchylenia zaskarżonego wyroku i warunkowego umorzenia postępowania wobec oskarżonych.

Na wstępie należy podnieść, iż w toku kontroli instancyjnej zaskarżonego rozstrzygnięcia stwierdzono, że Sąd Rejonowy przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe w sprawie dążąc do wyjaśnienia wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności, zebrane dowody poddał analizie zgodnej z regułami art. 7 k.p.k. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji co do przebiegu zdarzenia objętego aktem oskarżenia znajdują pełne oparcie w ujawnionym w toku przewodu sądowego materiale dowodowym.

W ocenie skarżącego błędna jest dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zachowania oskarżonych, albowiem sołtys nie jest funkcjonariuszem publicznym w rozumieniu art. 115 § 13 k.k., a tym samym nie przysługuje mu ochrona prawno-karna właściwa dla funkcjonariusza publicznego. Funkcja sołtysa nie została wymieniona przez ustawodawcę w treści ww. przepisu. Niemniej jednak ustawodawca niekiedy w ustawach szczególnych przyznaje niektórym podmiotom ochronę prawno-karną właściwą dla funkcjonariusza publicznego. Art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym stanowi, że sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym. Objęcie sołtysa ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych oznacza, że mają w stosunku do niego zastosowanie przepisy kodeksu karnego o ochronie funkcjonariuszy publicznych. Wbrew zatem twierdzeniom obrońcy słusznie skonstatował sąd I instancji, że A. M. (1) pozostaje pod ochroną prawną przysługującą funkcjonariuszom publicznym, a więc także tą ochroną, którą zapewnia art. 226 § 1 k.k. Dodać trzeba, że stanowisko Sądu Okręgowego znajduje poparcie w doktrynie (vide A. Szewc Komentarz do art. 36 ustawy o samorządzie gminnym, G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc, Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz., LEX 2012).

Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, iż czynności podejmowane przez A. M. (1) w dniu 17 marca 2014r. na drodze publicznej w miejscowości G. nie należały do wykonywanych przez niego obowiązków służbowych sołtysa. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że roboty drogowe we wsi G. zostały podjęte z jego- jako sołtysa wsi- inicjatywy, jednakże to nie A. M. (1) nadzorował wykonywane prace drogowe. Trudno uznać, że przebywając w miejscu robót drogowych realizował jakiegokolwiek obowiązki służbowe związane z wykonywaną funkcją. Sołtys nie odpowiada za jakość wykonanych prac na drodze, nie wydaje również wiążących poleceń robotnikom obsługującym maszyny przy wykonywaniu prac porządkowych. To, że zobowiązał się wskazać miejsce, gdzie należy składować ziemię nie oznacza, że należało to do zakresu jego obowiązków. Obecność A. M. (1) na drodze publicznej we wsi G. w miejscu tych prac miała charakter jedynie grzecznościowy, była wynikiem jego dobrej woli, zaangażowania w działalność na rzecz społeczności lokalnej. Tego typu zachowanie, choć świadczy pozytywnie o osobie stojącej na czele mieszkańców wsi i reprezentującej ich interesy, nie należy do obowiązków sołtysa, albowiem nie wynika z jakichkolwiek aktów prawa, ani statutu sołectwa.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że A. M. (1) w dniu 17 marca 2014r. na drodze publicznej we wsi G. nie pełnił obowiązków służbowych, a tym samym nie korzystał z ochrony prawno-karnej gwarantowanej w art. 226 k.k. funkcjonariuszom publicznym. W toku rozprawy odwoławczej sąd uprzedził obecne strony o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonym na art. 216 § 1 k.k., tj. przestępstwo znieważenia. Prokurator obecny na sali oświadczył wówczas, iż obejmuje ściganiem z urzędu czyny z art. 216 § 1 k.k. W związku z tym Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok uchylił i przyjął, że oskarżeni J. M. oraz K. M. w dniu 17 marca 2014 roku w miejscowości G. powiat (...) województwo (...) znieważyli A. M. (1) poprzez używanie w stosunku do niego słów powszechnie uznanych za obelżywe, co wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 216 § 1 k.k. W tym zakresie Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach pokrzywdzonego i świadków A. W. (2) i S. Z. (2), którzy zgodnie zeznali, że oskarżeni kierowali słowa wulgarne i obraźliwe pod adresem pokrzywdzonego. Wbrew stanowisku obrońcy brak podstaw do podważenia wiarygodności tych zeznań. Świadczy A. N. (2) i A. P. (2) nie słyszeli tych słów, bowiem byli zajęci swoimi obowiązkami związanymi z pracą koparki i samochodu ciężarowego, jednak potwierdzili, że oskarżeni

rozmawiali ze sołtysem. Ponadto świadek A. P. (2) wskazał, że na miejscu zdarzenia byli również A. W. (2) i S. Z. (2), co podważa wiarygodność wyjaśnień oskarżonych, że osoby te nie były obecne w czasie zajścia.

Sąd Okręgowy przychylił się do wniosku obrońcy o warunkowe umorzenie postępowania w stosunku do obojga oskarżonych. Należy zauważyć, że w chwili zdarzenia J. M. i K. M. byli zdenerwowani z powodu dokonanych zniszczeń przy wjeździe na ich posesję. Dodatkowo na stan wzburzenia oskarżonych przekładał się również ich osobisty konflikt z obecnym sołtysem wsi G., który trwa od kilku lat. Przed A. M. (1) funkcję sołtysa pełnił oskarżony J. M.. Istotą sprawy nie jest ustalenie przyczyn konfliktu pomiędzy stronami postępowania, czy strony odpowiedzialnej za toczący się pomiędzy nimi spór. Jednakże z akt sprawy wynika, że jest on powodem wzajemnych oskarżeń pomiędzy ww. i odegrał znaczną rolę także w niniejszej sprawie. To zaś umniejsza winę obojga oskarżonych oraz stopień społecznej szkodliwości czynu, którego się dopuścili, przy stwierdzeniu jednak, że bezspornie do przedmiotowego znieważenia doszło. Wbrew twierdzeniom skarżącego zgromadzone w sprawie dowody potwierdzają, że oskarżeni użyli w stosunku do A. M. (1) słów obraźliwych. Za warunkowym umorzeniem postępowania przemawia jednak to, że dotychczas oskarżeni nie wchodzili w konflikt z prawem -z danych o karalności wynika, iż nie byli karani. Ponadto oskarżeni prowadzą ustabilizowany tryb życia, zaś ich wiek, właściwości i warunki osobiste uzasadniają przypuszczenie, że pomimo warunkowego umorzenia postępowania będą przestrzegali porządku prawnego. Z tych względów Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wystarczającym będzie w stosunku do oskarżonych skorzystanie z instytucji warunkowego umorzenia postępowania.

W ocenie sądu odwoławczego czasem wystarczającym na weryfikację dokonanej prognozy kryminologicznej wobec oskarżonych będzie okres 1 roku próby. W tym czasie oskarżeni muszą pamiętać o konieczności przestrzeganiu porządku prawnego, bowiem art. 68 § 1 k.k. stanowi, że jeżeli w tym okresie sprawca popełnił przestępstwo umyślne, za które został prawomocnie skazany, sąd zobligowany jest do podjęcia postępowania karnego warunkowo umorzonego, ponadto § 2 umożliwia sądowi podjęcie takiego postępowania, jeżeli sprawca w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności, gdy popełnił inne przestępstwo niż mowa w § 1.

Wbrew stanowisku obrońcy w niniejszej sprawie brak jest podstaw do umorzenia postępowania z powodu przedawnienia karalności czynów ściganych z oskarżenia prywatnego, bowiem postępowanie co do tych czynów zostało wszczęte przez Policję w dniu 2 kwietnia 2014 r. (k. 11), a więc przed upływem roku od ich popełnienia. Nie ma znaczenia, że pierwotnie zakwalifikowano te czyny z art. 226 § 1 kk. Tym samym nie nastąpiło przedawnienie karalności czynów oskarżonych, które sąd odwoławczy zakwalifikował z art. 216 § 1 kk. Nie zachodzą również przesłanki do umorzenia postępowania wobec oskarżonych z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości ich czynów, bowiem publicznie zachowywali się oni wulgarnie i agresywnie wobec pokrzywdzonego, bez żadnego racjonalnego powodu, bowiem to nie pokrzywdzony uszkodził wjazd na ich posesję, tylko operator koparki. Takie zachowanie oskarżonych jest szkodliwe społecznie w stopniu wyższym niż znikomy.

Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa po 100 zł tytułem opłaty za obie instancje oraz pozostałe koszty sądowe za postępowanie w sprawie w częściach równych, gdyż brak podstaw do zwolnienia oskarżonych z ponoszenia tych kosztów.

SSO Aleksandra Mazurek SSO Zenon Stankiewicz SSR del. Włodzimierz Szyszkowski